

Verksamhetsberättelse 2021 Jubileumsår 1971 - 2021

Februari 202

Verksamhetsberättelse 2021

Styrelsen för Envikens Hembygdsförening får härmed avlämna sin verksamhetsberättelse för år 2021. Året som gått har varit ett stort jubileumsår för hembygdsföreningen. Till stor glädje kunde vi genomföra det med flera deltagare i början av augusti. Till de stora glädjeämnena hör också den nya museibygnaden med toaletter. Mera om det nedan! Mycket har också varit annorlunda jämfört med tidigare år på grund av den rådande pandemin. Flera aktiviteter har dock kunnat genomföras.

Medlemmar

Föreningen har ökat antalet medlemmar från 279 föregående år till 526 per 31 december 2021. I antalet ingår enskilda medlemmar och familjer. Årsavgiften är 100 kr för enskild medlem och 150 kr för familj.

Avgiften har varit oförändrad sedan minst 10 år tillbaka.

En glädjande stor ökning av medlemsantalet har konstaterats bland annat tack vare en riktad värvningskampanj under året.

Styrelse

Styrelsen har under året haft 8 protokollförda sammanträden, arbetsutskottet har haft 1 protokollfört sammanträde.

Styrelseledamöter, revisorer och ersättare har under året varit:

Mikael Waller, Yttertänger, ordförande

Kent Olsson, Yttertänger, vice ordförande

Anders Backman, Hedgårdarna, sekreterare

Per-Olof Perols, Hedgårdarna, kassör

Anna-Greta Bengtsson, Yttertänger

Vivan Brus, Björkboda

Lisbet Olars-Haglund, Björkboda

Anna Julin, Enviksbyn

Gudrun Sjödin, Hedgårdarna

Per Olov Alderback, Övertänger

Hans Ängsås, Marnäs

Ersättare: Mats Lindström, Hedgårdarna

Revisorer: Karin Bergkvist och Anders Johnsson, ersättare Börje Engström

Till styrelsen har också knutits arbetsgrupper bland vilka gruppen för vandringsleder gjort ett utomordentligt bra jobb även detta år.

Valberedning: Någon valberedning kunde inte väljas vid årsmötet. Styrelsen har därför fungerat som valberedning.

Medlemsblad

Under året blev verksamhetsberättelsen enda medlemsblad som producerats. Information har lämnats via sociala medier, främst via facebook. En hel del arbete har utförts för att få till en jubileumsskrift. Många författare har medverkat och ett stort antal bilder kommer att ingå i skriften som blir klar under våren 2022.

Hemsidan www.envikenshembygdsforening.se har uppdaterats med flik för tidigare utgivna Hembygdsblad i bläddringsbar form. En flik har också skapats för Vandringslederna med beskrivning av de leder vi sköter.

Årsmötet

Årsmötet genomfördes på tunet vid Görasgården den 10 juli och ordförande hälsade ca 35 medlemmar välkomna. Mötet inramades med musik av Svärdsjö spelmanslag. Kulturpriset delades ut till Anders Vestlund för utomordentligt och tålmodigt framtagande av både historiska och nutida fakta om våra nu rustade fäbod- och vandringsleder i Enviken.

Midsommarfirande

Årets midsommarfirande genomförs på samma sätt som föregående år. Midsommarstången förbereddes och restes på torsdagen inför Midsommarhelgen. Gården spontanbesöktes också under helgen.

Slätterkurs

22 juli anordnades en slätterkurs på Görasgården med 10-talet deltagare. Ledare var Kjell Gustafsson, Delsbo. På programmet stod jordläggning, slipning av liar, genomgång av tekniken samt praktisk tillämpning ute på åkern.

Görsdagarna

Årets Görsdaggar begränsades till 2, lördag-söndag 24-25 juli. Många hantverkare och besökare gjorde att dagarna upplevdes som lyckade. Nytt för i år var att en bassäng med presenning gjorts i ordning. Där kunde Håkan Eriksson med en kollega demonstrera sina fina båtmodeller.

Hembygsgårdens dag

Firades traditionsenligt 1 augusti i samarbete med kyrkan. Efter gudstjänst i Envikens gamla kyrka följde kyrkkaffe på Görsgården med allsång på temat Söndagsskolan under ledning av Walters Börje Edenius vid den gamla tramporgeln.

Jubileum

Inledning och program

Programmet utformades till en jubileumsdag den 7 augusti och en Grejsandag på söndagen 8 augusti tillsammans med Svenska kyrkan och Grejsans Fäbodförening.

Lördag 7 augusti

Jubileumsdagen kombinerades också med att den nya museibygnaden kunde invigas med ett par utställningar. Dagen inramades med musik av Tängerpöjkarna med Karin och Stig Eriksson medverkade med fanfarer på näverlur. Mikael Waller höll ihop trådarna och presenterade de olika medverkande.

Biskop emeritus Thomas Söderberg inledde med att bl a berätta om relationen mellan Svärdsjö och Enviken och hur Enviksborna på 1600-talet byggde egen kyrka trots motstånd från såväl lokalt håll som biskopen i Västerås. Numera är dock relationerna de allra bästa vilket Thomas gav många exempel på. Han invigde också den nya museibygnaden där besökarna senare fick tillfälle att bese utställningarna.

Hans Matsols långa och idoga arbete för Hembygdsföreningen har noterats i flera sammanhang. Dalarnas Fornminnes- och Hembygdsförbund beslutade under våren 2021 att tilldela honom förbundets utmärkelse för hans engagemang och kunskap i och om hembygden. Utmärkelsen överlämnades av Thomas Söderberg.

Jubileets högtidstalare var Hans Matsols som verkat i hembygdsföreningen i många år. I sitt tal beskrev han föreningens tillkomst samt hur Hembygdsgården har skapats genom tillkomst av flera byggnader, de flesta från Enviksbyn nära Gamla kyrkan. Han berättade initierat om hur flera av bygdens hantverkare medverkat i detta arbete.

Mikael Waller avslutade talarlistan med att ge en vision av Hembygdsföreningens framtid.

Representanter från Svärdsjö Hembygdsförening (100 år 2021!) överlämnade en gåva. Även Jonas Lennerthsson, vars farfar ”tog hand om” Görasgården under en tid, överlämnade en gåva.

Under dagen fanns flera utställningar att ta del av. Omkring Olle Hanspers, en av bygdens stora konstnärer, har skapats en utställning i den nya museibygnaden. Där fanns flera av hans konstverk samt delar av hans arbetsmaterial, verktyg mm samt den tryckpress som han använde. Mikael Backlund och Kjell Backlund har lånat ut flera konstverk till utställningen.

Linet har haft en speciell anknytning till bygden och linodling har skett på flera platser. En särskild utställning om linets bearbetning med olika verktyg, planscher, bilder mm har skapats i den nya museibygnad. Anna-Greta Bengtsson och Margit Vestlund har ansvarat för denna del.

En unik utställning om ”Livkjolar och livstycken i Svärdsjö/Enviken under 200 år” har skapats av Vivian Brus och kunde studeras på andra våning i Görasgården.

I Matsols lada fanns en fotoutställning med motiv från Marnäs, skogsarbete med flottning i äldre dagar, dräkter samt olika verksamheter med bl a arbete med vandringslederna. Mats Lindström hade sammanställt fotona och ordnat utställningen.

Som avslutning på dagens jubileumsaktiviteter serverades kaffe med tårta till alla deltagare. Totalt beräknades ca 170 personer deltagit.

Söndag 8 augusti

Söndagens program i Grejsan inleddes med en blomstervandring under sakkunnig ledning av Stefan Olander. Flera för många okända växter upptäcktes under denna vandring.

Nästa programpunkt var historia om fåbodar och deras utveckling. Kunnig ledare på detta område var Stig Welinder. Inger Viklund kunde komplettera föreläsningen med aktuellt fåboliv idag.

Det traditionella Grejsanmötet vidtog sedan med Jenny Ärnlöv som präst och Walters Börje Edenius som psalmledare. Svärdsjö spelmanslag medverkade och spelade för såväl tvåbenta som fyrbenta deltagare. Gunnel Wåhlberg ordnade kyrkkaffe med äppelkaka och vaniljsås. Flera gjorde sedan vandringen upp på Grejsaberget för att beundra utsikten över bl a Amungen, Svabensverk och Hämnen. I Grejsan deltog ca 130 personer samt ett antal getter.

Julöppet

Årets upplaga blev en mycket fin dag med många besökare, värmande glögg med pepparkakor vid entreen, goda samtal vid kaffeborden, musik mm. Flera hantverkare bidrog också. En fotoutställning i Matsols lada var välbesökt.

Ny byggnad

Den nya museibygnad med tillhörande moderna toaletter, varav en handikappvänlig, och ett litet förråd kunde tas i bruk i samband med jubileet. Museet inrymmer f n utställningsmaterial med anknäytning till Olle Hanspers i form av arbetsbord, tryckpress, konstverk mm samt en utställning om

linets historia i Enviken. Även våra originella fordon, T-Forden samt Söderströms traktor finns på plats.

Byggnaden har fått namnet Jacksons efter Anna Matslofva (härstammade från Jacksons i Enviksbyn) som testamenterade en stor gåva till hembygdsföreningen.

Genom nybygget har garaget i Britas tömts på fordon mm och ett arbete startats med att skapa ett funktionellt och säkert arkiv för handlingar, foto och fotoglasplåtar mm

Dräkt och textil

Våren och hösten 2021 anordnades i samarbete med Vuxenskolan fortsättningskurs i dräktsömnad på Britas med två grupper. Likaså genomfördes kursen i Gamla textila hantverkstekniker med två grupper under hösten.

I Göras visades under sommaren en omfattande samling av livstycken och livstyckskjolar, både med EHF:s egna och inlånade plagg.

I den nya museibyggnaden Jacksons anordnades samtidigt en linutställning som visade bearbetning av själva linet till färdiga vävnader.

I samband med julöppet visades vinterkläder såsom skinntröja, ylleförkläden, huva, snösockor och vantar. Utställningarna har under aktivitetsdagarna varit bemannade med personer som informerat om dräkten och utställda textilier, demonstrerat bandvävning och sålt tillbehör till dräkten och förvaringsmaterial.

Dräkt och textil har under 2021 kompletterats med förlagor till en livstycskjol till allvarsdräkten, snösockor till kvinnodräkten och en komplett flickdräkt till skyltdockan. Genom donationer och inköp har dräktsamlingen utökats betydligt under året. I Britas finns för närvarande 6 vävstolar i bruk.

Öppen gård

Under söndagar och måndagar i juli och augusti hölls gården öppen med servering av kaffe och hembakat gott bröd som bakats av några bagare knutna till cafegruppen. Skollovslediga ungdomar gjorde grovjobbet under överinseende av några i styrelsen. Byggnaderna med skogsmuseet och utställningar i Jacksons och Görasgården samt loppistältet har visats.

Byvandringar och vandringsleder

En mindre grupp i Vandringsleder i Enviken har även detta år fortsatt sitt gedigna arbete med att återuppta gamla vandringsleder/bufförleder i Envikens gamla socken. Nytt för detta år är förlängningen av Sommarvägen till Rotbodarna. Vidare har ett omfattande arbete lagts ner på att hålla alla tidigare leder i bra vandringskick samt även förbättra de samma.

Vandringslederna finns nu utlagda på Naturkartan Falun, vilket gör att alla fina leder blir synliga för en stor skara även utanför Enviken.

En ny bok, Vandra kring Falun och Borlänge, har getts ut och i den boken har många av Envikens vandringsleder kommit med. Arbetsgruppen fick också möjlighet att vandra tillsammans med författaren Karin Runesson efter en av lederna och då berätta om det arbete som läggs ner på att iordningställa alla vandringsleder.

Facebookgruppen Vandringsleder i Enviken har utökats till 1036 medlemmar och alla dessa medlemmar nås av information om bl.a. de 6 ledarledda vandringar som har anordnats. Även denna höst gick det att anordna den traditionsenliga vandringen efter Sommarvägen, från Lurbo upp till Alderbacka fäbod. Samtliga vandringar läggs även ut på Hembygdsföreningens hemsida och facebooksidea.

Nytt för i år har varit ”spontanvandringar” som läggs ut bara någon dag i förväg och som blivit mycket omtyckta.

Två byvandringar har genomförts, en i Svabensverk och en i Yttertänger. I Svabensverk fick deltagarna en intressant inblick i byns historia och hur nymodigheter förs in med bl.a. solpaneler. Vandringen avslutades med trevlig fikastund på Bockahästen.

I Yttertänger berättade Jan-Erik Bergkvist och Kurt Sjögren om den mekaniska industri som funnits vid kraftverket samt såg- och hyvleriverksamheten.

Arbetsgruppen Vandringsleder i Enviken har också varit Kurbergets Fäbodförening behjälplig med att iordningställa ett övernattningshus för vandrare samt grillplats och ett nytt dass i Kurberget. Invigning kommer att ske våren 2022.

Tack

Styrelsen vill tacka alla som på olika sätt stöder föreningens verksamhet genom praktiskt arbete och gåvor!

Vill Du vara med och stödja Hembygdsföreningen som medlem?
Sätt in 100 kr på pg 27 70 34-5 eller skänk ett valfritt belopp som gåva